

P7_TA-PROV(2010)0035

Az ukrajnai helyzet

Az Európai Parlament 2010. február 25-i állásfoglalása az ukrajnai helyzetről

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Ukrajnáról szóló korábbi állásfoglalásaira,
- tekintettel a Prágában 2009. május 7-én közzétett, a keleti partnerségről szóló közös nyilatkozatra,
- tekintettel a az Európai Unió és Ukrajna közötti parlamenti együttműködéssel foglalkozó, 2009. október 26–27-én üléselő bizottság nyilatkozatára és ajánlásaira,
- tekintettel arra, hogy Ukrajna 2008 márciusa óta tagja a Kereskedelmi Világszervezetnek (WTO),
- tekintettel Ukrajnának az Energiaközösséget létrehozó szerződéshez történő csatlakozására, melyet az Energiaközösséget létrehozó szerződés 2009 decemberében Zágábban tartott miniszteri tanácsa hagyott jóvá,
- tekintettel az Európai Unió és Ukrajna között 1998. március 1-jén hatályba lépett partnerségi és együttműködési megállapodásra, továbbá a partnerségi és együttműködési megállapodás helyébe lépő társulási megállapodásról szóló folyamatban lévő tárgyalásokra,
- tekintettel az EU–Ukrajna Együttműködési Tanács által 2009 júniusában jóváhagyott, az EU–Ukrajna cselekvési tervet felváltó EU–Ukrajna társulási menetrendre,
- tekintettel az Európai Közösség és Ukrajna között 2007 június 18-án aláírt és 2008. január 1-jén hatályba lépett vízumkönnyítési megállapodásra és az EU és Ukrajna között 2008 októberében indított, a vízumkérdésről szóló párbeszédre
- tekintettel a regionális politikáról és az ukrán regionális fejlesztési és építésügyi minisztérium, valamint az Európai Bizottság közötti regionális együttműködésről szóló párbeszéd létrehozásával kapcsolatos, 2009. július 22-én aláírt egyetértési megállapodásra,
- tekintettel az Európai Szomszédsági és Partnerségi Támogatási Eszköz (ENPI) létrehozására vonatkozó általános rendelkezések meghatározásáról szóló, 2006. október 24-i 1638/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre¹,
- tekintettel az energia terén az Európai Unió és Ukrajna közötti együttműködésről szóló, 2005. december 1-jén aláírt egyetértési megállapodásra,
- tekintettel a 2009. március 23-án megrendezett, a gázátviteli rendszer korszerűsítéséről szóló közös EU–Ukrajna nemzetközi befektetői konferencia által elfogadott közös nyilatkozatra,

¹ HL L 310., 2006.9.11., 1. o.

- tekintettel a Naftogaz és a Gazprom között az olajellátás 2010-ben érvényes tranzitdíjairól szóló, 2009 decemberében megkötött megállapodásra
 - tekintettel az ukrajnai elnökválasztások eredményére, amelyek első fordulóját 2010. január 17-én, a második fordulóját 2010. február 7-én tartották,
 - tekintettel a 2010. január 17-i és február 7-i elnökválasztásokat megfigyelő EBESZ/ODHIR misszió kijelentéseire, mely megállapította, hogy a legtöbb nemzetközi előírást betartották,
 - tekintettel Catherine Ashton, az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének 2010. február 8-án az ukrajnai elnökválasztásokról tett nyilatkozatára,
 - tekintettel arra, hogy 2010. február 3-án a Verhovna Rada az ukrán választási törvény módosítását az utolsó pillanatban, az elnökválasztások második fordulója előtt elfogadta,
 - tekintettel az Ukrajnára vonatkozó 2011–2013 közötti nemzeti indikatív programra,
 - tekintettel a nemrégiben tartott EU–Ukrajna csúcstalálkozó eredményeire, többek között arra, hogy a 2008-ban Párizsban tartott EU–Ukrajna csúcstalálkozón az Európai Unió országaival közös értékeket valló és közös történelmi múlttal rendelkező európai országnak ismerték el Ukrajnát, valamint a 2009. december 4-én Kijevben tartott EU–Ukrajna csúcstalálkozóra,,
 - tekintettel eljárási szabályzata 110. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel Ukrajna az EU stratégiai fontosságú szomszédja; mivel az ország nagysága, erőforrásai, lakossága, valamint földrajzi fekvése miatt Ukrajna különleges helyet foglal el Európában, és kulcsfontosságú regionális szereplőnek tekinthető,
- B. mivel Ukrajna európai állam, és az Európai Unióról szóló Szerződés 49. cikke értelmében a szabadság, a demokrácia, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok tisztelete, valamint a jogállamiság mellett elkötelezett többi európai államhoz hasonlóan csatlakozási kérelmet nyújthat be az EU-hoz,
- C. mivel az elnökválasztásokat megfigyelő EBESZ/ODHIR misszió következtetései értelmében a választásokon a legtöbb nemzetközi előírást betartották,
- D. mivel az, hogy a 2010. január 17-én és február 7-én megtartott elnökválasztások szabályosan zajlottak le, tiszteletben tartva a polgári és politikai jogokat – köztük a gyülekezési, egyesülési és véleménynyilvánítási szabadságot – azt mutatja, hogy Ukrajna képes szabad és tisztességes választások lebonyolítására,
- E. mivel annak ellenére, hogy nem kormányzati szervezetek hivatalosan nem figyelhették meg a választásokat, a hazai és külföldi megfigyelők jelenléte jelentősen növelte az átláthatóságot a választási folyamat során és a választás napján,
- F. mivel Tyimosenko miniszterelnök fellebbezését követően Ukrajna legfelső közigazgatási bírósága 2010. február 17-én felfüggesztette az elnökválasztás eredményeit megállapító és Victor Janukovicsot elnöknek elismerő központi választási bizottsági határozatot, továbbá mivel a miniszterelnök február 20-án visszavonta

fellebbezését elismerve, hogy a bíróság nem fog igazat adni neki

- G. mivel a második forduló kampányhangulatát kedvezőtlenül befolyásolták a csalással kapcsolatos kölcsönös vádaskodások és a választási törvény utolsó pillanatban történő módosításai ,
- H. mivel nem lehet eltekinteni attól, hogy Ukrajna megélte a szovjet elnyomást, és nagy utat tett meg annak érdekében, hogy megszabaduljon ennek negatív örökségétől,
- I. mivel a Parlament fő külpolitikai célkitűzéseinek egyike az európai szomszédsági politika megerősítése és támogatása, amelynek célja az érintett országok, illetve az EU és annak tagállamai közötti politikai, gazdasági és kulturális kapcsolatok megerősítése,
- J. mivel kialakulóban van a keleti partnerség; mivel a Parlament elvárja az új ukrajnai hatóságoktól, hogy célkitűzései megvalósítása érdekében dolgozzanak; mivel a keleti partnerség csak akkor lehet sikeres és járulhat hozzá valamennyi keleti szomszéd, többek között Ukrajna békés fejlődéséhez, stabilitásához és jólétéhez, ha gyakorlati és hiteles projekteken alapul, és megfelelő támogatással rendelkezik,
- K. mivel az EU támogatja a stabil és demokratikus Ukrajnát, amely tiszteletben tartja a szociális piacgazdaság, a jogállamiság elvét, az emberi jogokat és a kisebbségek védelmét, valamint biztosítja az alapvető jogokat, mivel Ukrajna belpolitikai stabilitása és belső reformra való összpontosítása az EU és Ukrajna közötti kapcsolatok további fejlesztésének előfeltétele,
- L. mivel a narancsos forradalom óta Ukrajna sajnálatos módon több mint öt évet vesztett, hogy megfelelően kezelje az alkotmánnyal és az intézményrendszerrel kapcsolatos legfontosabb hiányosságait, különösen az elnöki és a miniszterelnöki hatáskörök ütközésének megszüntetését; mivel ennek következtében a köz-, a gazdasági és a szociális szférában a fontos reformprojektek késedelmet szenvedtek, végrehajtásuk hiányos volt vagy egyáltalán nem kerültek bevezetésre,
- M. mivel, függetlenül az elnökválasztások eredményétől, Ukrajnának el kell kezdenie az alkotmányos reformok végrehajtását annak érdekében, hogy a fékek és ellensúlyok életképes és hatékony rendszerét hozza létre, amelyben világosan meghatározott az elnök, a miniszteri kabinetek és a Verhovna Rada közötti hatáskörmegosztás,
- N. mivel az EU és Ukrajna közötti kapcsolatok jelentősen fejlődtek az elmúlt évek során általában is, de elsősorban a kül- és biztonságpolitika, a kereskedelmi, pénzügyi és gazdasági ügyek terén; mivel nem történt kellő előrelépés az energiaügy és a környezetvédelem területén,
- O. mivel Ukrajnának a Kereskedelmi Világszervezethez (WTO) történő csatlakozása fontos lépésnek számít a nemzetközi és európai gazdasági szabályok, valamint az EU-val létrejött megerősített kereskedelmi kapcsolatok Ukrajna általi elfogadásában, és felgyorsítja a társulási megállapodás szerves részét képező, mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi övezet (DCFTA) létrehozásáról szóló tárgyalásokat,
- P. mivel Ukrajnának az Energiaközösséget létrehozó szerződéshez történő csatlakozása valamennyi fél számára nagy jelentőséggel bír,

- Q. mivel az EU és Ukrajna közötti társulási megállapodásnak a reformfolyamat eszközeként kell szolgálnia, és határozottabb szerepet kell biztosítania a civil társadalomnak,
1. üdvözlí, hogy a választásokat megfigyelő nemzetközi misszió ukrainai elnökválasztásokról szóló jelentése megállapítja, hogy az előző választásokkal összehasonlítva jelentős haladás történt, és a legutóbbi választások megfeleltek az EBESZ és az EU szabad és tisztességes választásokra vonatkozó legtöbb előírásának;
 2. üdvözlí az EBESZ/ODHIR választásokat megfigyelő missziójának arról szóló kijelentését, miszerint tiszteletben tartották a polgári és politikai jogokat, beleértve a gyülekezési, az egyesülési és a pluralista médiakörnyezetben megvalósuló véleménynyilvánítási szabadságot;
 3. üdvözlí a viszonylag magas részvételi arányt, amely jelzi az ukrán polgárok aktív részvételét az ország által követendő útírány meghatározásában; üdvözlí, hogy a választáson számos különböző, alternatív politikai nézeteket képviselő jelölt indult, valódi választási lehetőséget kínálva a választópolgároknak;
 4. sajnálja, hogy a választásokra vonatkozó szabályok továbbra is vita tárgyát képezik, és rámutat arra, hogy a 2009 augusztusában módosított jelenlegi választási törvényt az EBESZ/ODHIR a korábbi szabályozáshoz képest visszalépésnek tekinti, amely tisztázatlan és hiányos jogi keretet eredményezett; sajnálatának ad hangot, amiért a Verhovna Rada mindössze néhány nappal a második forduló előtt elfogadta az elnökválasztási törvényre vonatkozó, a Régiók Pártja által benyújtott rendkívül vitatott módosításokat; ezért arra ösztönzi az ukrainai hatóságokat, hogy vizsgálják felül és egészítsék ki az ország választásokra vonatkozó szabályozását; nagyobb átláthatóságot sürget a jelöltek és a politikai pártok finanszírozása terén, és átláthatóbb kampányfinanszírozást kér a választásokat megelőző időszakokban;
 5. bár elismeri, hogy Ukrajna ratifikálta az Európa Tanácsnak a nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezményét és a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Chartáját, felhívja az ukrainai hatóságokat, hogy tegyenek nagyobb erőfeszítéseket az ukrainai kisebbségi közösségek megszólítása érdekében, tovább integrálván e közösségeket az ország politikai fejlődésébe, és megfelelő módon előmozdítván a kisebbségi nyelven történő oktatáshoz való jogot.
 6. elismeri, hogy Ukrajnának mint európai országnak az Európai Unió országaival közös a történelme, és hogy azokkal közös értékeket vall, valamint elismeri Ukrajna európai törekvéseit;
 7. elvárja az ukrán politikusoktól annak elismerését, hogy szükség van a politikai és gazdasági stabilizációra, különösen az alkotmány reformján, a jogállamiság megszilárdításán és a korrupció újult erővel történő leküzdésén, illetve az üzleti és befektetési környezet javításán keresztül;
 8. hangsúlyozza az Ukrajna és az Európai Unió közötti energiaügyi együttműködés megerősítésének jelentőségét, és felhív az EU és Ukrajna közötti további megállapodások megkötésére azzal a céllal, hogy biztosítsák mindkét fél számára az energiaellátás biztonságát, beleértve a megbízható kőolaj- és földgáz-továbbítási rendszer létrehozását;

9. felhívja Ukrainát, hogy teljes mértékben hajtsa végre és ratifikálja az Energiaközösséget létrehozó szerződéshez történő csatlakozását, és sürgősen fogadjon el egy új, az EU 2003/55/EK irányelvének megfelelő gáztörvényt;
10. hangsúlyozza, hogy bár történt előrehaladás, a jelenlegi vízumkönnyítési megállapodást a hosszú távú célkitűzésekre figyelemmel felül kell vizsgálni, és felhívja a Tanácsot, hogy bízta meg a Bizottságot ezen egyezmény ukrainai hatóságokkal közösen történő felülvizsgálatára az Ukrainának biztosítandó vízummentes utazás menetrendjének – amely köztes célként magában foglalja a meglévő vízumdíjak eltörlését is – kidolgozása érdekében;
11. kéri, hogy a Bizottság a tagállamokkal és Ukrainával együtt dolgozzon ki speciális intézkedéseket, amelyeknek bevezetésére a 2012. évi európai labdarúgó-bajnokság kapcsán kerül sor a jegytulajdonosok utazásának megkönnyítése érdekében;
12. üdvözli, hogy Ukrajna aktívan támogatja a keleti partnerséget és az Euronest Parlamenti Közgyűlést, és elkötelezett az iránt, hogy fokozza erőfeszítéseit a nagyobb demokrácia, a jogállamiság, az emberi jogok tiszteletben tartása és az alapvető szabadságok, továbbá a szociális piacgazdaság, a fenntartható fejlődés és a felelősségteljes kormányzás biztosítása érdekében;
13. támogatja a keleti partnerség úttörő kezdeményezéseit, különösen az integrált határigazgatásra, az energiaügyre, a szabadkereskedelemre és az átfogó intézményfejlesztésre vonatkozó kezdeményezéseket;
14. elvárja, hogy Ukrajna újból kinyilvánítsa és megerősítse az ország európai integrációja, valamint az EU-val a szomszédsági területeken történő szoros együttműködése iránti elkötelezettségét, a keleti partnerség és a fekete-tengeri együttműködési politika keretében;
15. felhívja a Bizottságot és a Tanácsot annak megerősítésére, hogy az EU kész a keleti partnerség és az EU és Ukrajna közötti társulási menetrend által javasolt eszközökön keresztül segíteni Ukrainát ebben az irányban; felhívja a Bizottságot, hogy a 2011–2013-as nemzeti indikatív programot hozza szorosan összhangba társulási menetrenddel;
16. hangsúlyozza, hogy a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi megállapodásnak biztosítania kell Ukrajna fokozatos integrációját az EU belső piacába, beleértve a négy szabadságnak az országra történő kiterjesztését is;
17. üdvözli azt a szándékot, hogy hozzák létre az Európai Befektetési Bank (EIB) képviselőjét Kijevben, és hangsúlyozza az EIB-szerepvállalás további kiterjesztésének jelentőségét Ukrajnában;
18. hangsúlyozza a fiatalok és diákok cseréjével kapcsolatos együttműködés megerősítésének és ösztöndíjprogramok létrehozásának fontosságát, amely lehetővé teszi az ukránok számára az Európai Unió és tagállamai megismerését;
19. kéri valamennyi szomszédos országot, hogy teljes mértékben tartsák tiszteletben az ukrán állam demokratikus rendszerét, és tartózkodjanak bármiféle, az Ukrajna által a politikai, társadalmi és gazdasági fejlődésével kapcsolatos, demokratikus úton meghozott döntéseknek visszavonására irányuló nyomásgyakorlástól vagy

beavatkozástól;

20. rendkívül helyteleníti Viktor Jusczenkó, távozó ukrán elnök döntését, mely szerint az „Ukrajna nemzeti hőse” címet adományozva poszthumusz elismerésben részesítette Sztepan Banderát, az ukrán nacionalisták szervezete vezetőjét, aki együttműködött a fasiszta Németországgal; reméli e tekintetben, hogy az új ukrán vezetés újra megvizsgálja az ilyen döntéseket, és folytatni fogja az európai értékek iránti elkötelezettségét;
21. kéri a Bizottságot, hogy nyújtson kellő technikai segítséget ahhoz, hogy Ukrajna villamosenergia-hálózatának energiahatékonysága gyökeresen javuljon, és fokozza a gázágazat reformjával kapcsolatos együttműködést az európai uniós normákkal való összhang biztosítására; kéri, hogy az EU következetesen támogassa az energiafogyasztás csökkentésére és az energiahatékonyság növelésére irányuló ukrán stratégiát, amely a gázzal kapcsolatos kiadások és az EU energiainporttól való függősége csökkentésének legjobb módja;
22. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamoknak, Ukrajna kormányának és parlamentjének, valamint az Európa Tanács, az EBESZ és a NATO Parlamenti Közgyűléseinek.